

Олесеюк В.В. Рівні можливості для кожного - головний принцип інклюзії / В.В.Олесеюк // Актуальні проблеми фізичного та валеологічного виховання учнівської молоді; теорія і практика: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Лисичанськ, 20 березня 2013 р.). - Лисичанськ : ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка». - Лисичанськ : ООО "КИТ-Л", г.Лисичанск, - С. 99-102.

Анотація. Стратегічна мета навчання і виховання осіб з особливими потребами - повноцінна інтеграція в суспільство, їхня спроможність нарівні із здоровими однолітками нести соціальні навантаження, сприймати інтелектуально естетичні цінності суспільства, опанувати морально-етичні норми людських взаємин.

Ключові слова: інклюзія, можливості, рівність.

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ КОЖНОГО - ГОЛОВНИЙ ПРИНЦИП ІНКЛЮЗІЇ

Олесеюк В.В.

ВП «Лисичанський педагогічний коледж ЛНУ імені Тараса Шевченка»

Сьогодні в Україні дуже важливою є проблема освіти дітей з особливими освітніми потребами. У зв'язку з цим розширюється та удосконалюється мережа навчальних закладів компенсуючого типу, в яких безоплатно перебувають хворі діти і діти з вадами психофізичного розвитку. Але разом з цим більш широкого розвитку набуває й інклюзивна освіта, яка передбачає, що діти з особливими освітніми потребами відвідують звичайний дошкільний заклад, школу, навчаються і виховуються разом зі своїми ровесниками. Як свідчить практика передових європейських країн, більшість дітей з особливостями психофізичного розвитку може навчатись та виховуватись у навчальних закладах загального типу за умови відповідної системи навчально-виховної роботи [2].

Стратегічна мета навчання і виховання осіб з особливими потребами - повноцінна інтеграція в суспільство, їхня спроможність нарівні із здоровими однолітками нести соціальні навантаження, сприймати інтелектуально естетичні цінності суспільства, опанувати морально-етичні норми людських взаємин.

Поширення в Україні процесу інклюзивного навчання дітей з обмеженими можливостями фізичного або психічного здоров'я є не лише відображенням часу, але й представляє собою іде один крок до забезпечення повної реалізації прав дітей з особливими потребами на якісну освіту. Інклюзивна практика реалізує доступ до одержання освіти в загальноосвітньому закладі за місцем проживання та створення необхідних умов для успішного навчання для всіх без виключення дітей, незалежно від їх індивідуальних особливостей, психічних та фізичних можливостей.

Збільшення кількості народження дітей із порушеннями в розвитку не

лише проблема українського, але глобального масштабу. Рівень підтримки, гуманізм та терпимість у ставленні до дітей з особливими потребами, можливість надати їм доступну та якісну освіту - показники ступеня розвитку суспільства, в якому вони живуть. Реалізація прав на освіту дітей з обмеженими можливостями здоров'я розглядається як одна з найважливіших завдань державної політики в галузі корекційної освіти.

Актуальність проблеми інклюзивної освіти пов'язана, насамперед, з тим, що число дітей, які потребують корекційного навчання, неухильно росте. Дітей, які потребують корекції фізичного або розумового розвитку, в Україні понад 1 млн., що становить 12% від загальної кількості дітей у країні [4, с. 233]. В основу інклюзивної освіти покладена ідеологія, яка виключає будь-яку дискримінацію дітей, яка забезпечує однакове ставлення до всіх людей, але створює спеціальні умови для дітей з особливими потребами. Навчання дітей з особливими потребами ґрунтується на принципах виваженої педагогіки, дієвість яких підтверджується і від використання якої вирають усі діти.

Аналіз праць В. О. Сухомлинського свідчить про те, що майже в усіх своїх роботах учений звертав особливу увагу на необхідність використання принципу індивідуального підходу в роботі з дітьми з особливими потребами. «Конкретна наша робота, - зазначав дослідник, - полягає у визначенні причин біди в кожному окремому випадку, необхідності знайти кожній дитині посилену розумову працю, доступні для неї шляхи подолання труднощів, захопити її цікавою роботою, завдяки якій вона могла б розвиватись інтелектуально» [3].

Протягом останнього десятиліття вітчизняні науковці, зокрема Е.Данієлс, О.Золіна, С.Іноземцева, О.Іщенко, О. Столяренко, Т.Соловйова,

О.Савченко та інші присвячують свої праці дослідженням проблеми залучення дітей з особливими потребами до навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, їх реабілітації та соціалізації [1; 2; 3; 4; 5].

Інклюзія - процес збільшення ступеня участі всіх громадян в соціумі, і насамперед, що мають труднощі у фізичному розвитку [5]. Він припускає розробку і застосування таких конкретних рішень, які зможуть дозволити кожній людині рівноправно брати участь в академічному і суспільному житті. При інклюзії всі зацікавлені сторони повинні брати активну участь для отримання бажаного результату.

Інклюзія - це процес реального включення дітей з особливостями психофізичного розвитку в активне суспільне життя і однаковою мірою необхідна для всіх членів суспільства. Дитина з особливими потребами - це не обділена долею, це, швидше, визначений спосіб життя за обставин, що склалися, який може бути дуже цікавий їй і оточуючим людям, якщо порушення розглядати в рамках соціальної концепції.

Інклюзивна освіта - це система освітніх послуг, що ґрунтується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права навчатися за місцем проживання, що передбачає навчання дитини з особливими освітніми потребами, зокрема дитини з особливостями психофізичного розвитку, в умовах загальноосвітнього закладу [1, с. 34]. В основу інклюзивної освіти

покладена ідеологія, яка виключає будь-яку дискримінацію дітей; забезпечує рівноцінне ставлення до всіх людей, але створює спеціальні умови для дітей з особливими потребами. В інклюзивних класах діти з особливими потребами включені в освітній процес. Вони освоюють основи незалежного життя, засвоюють нові форми поведінки, спілкування, взаємодії, вчать виявляти активність, ініціативу, свідомо робити вибір, досягати згоди у розв'язанні проблем, приймати самостійні рішення.

Філософія інклюзії базується на вірі в те, що кожна людина з вадою має отримати освіту і житлові умови, які б якомога ближче відповідали нормальним. Вона передбачає істотні зміни в культурі, політиці та практичній діяльності шкіл. Діти з особливими потребами стають частиною нашого життя, вони включаються в загальноосвітні школи, оточення, спільноти. До них ставляться як до рівних і як таких, що заслуговують на повагу і сприйняття їх такими, як вони є. Це те право, яким всі ми користуємось як члени суспільства.

Концепція інклюзивної освіти відображає одну з головних демократичних ідей - усі діти є цінними й активними членами суспільства. Навчання в інклюзивних навчальних закладах є корисним, як для дітей з особливими освітніми потребами, так і для дітей з нормальним рівнем розвитку, членів суспільства в цілому. Інклюзивна освіта передбачає створення освітнього середовища, яке б відповідало потребам і можливостям кожної дитини, незалежно від особливостей її психофізичного розвитку.

Основний принцип інклюзії: у всіх випадках, коли це можливо, усі діти мають навчатися разом, незважаючи на певні труднощі чи відмінності, які існують між ними.

Література

І.Деніелс Е. Залучення дітей з особливими потребами до загальноосвітніх класів. - Львів: Надія, **2000.** - **255** с. **2.****Золіна О.** Проблема дітей з особливими потребами в сучасному суспільстві // Науковий вісник. - Одеса, **2002.** - Вип. **4—5.** - С. **27-32.** **3.****Імоземцева С. В.** Використання педагогічних ідей В. О. Сухомлинського в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами [Електронний ресурс] : — Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>. **4.****Іщенко О. В.** Проблеми освіти та соціальної адаптації дітей та молоді з особливими потребами в Україні // Психологія. - К., **2002.** - Вип. **15.** - С. **232-240.** **5.****Соловійова Т. Г.** Ставлення суспільства до людей з особливими потребами: історичний аспект // Вісник₁₀₁. - Запоріжжя, **2005.** - № **1.** - С. **99- 104**